

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/57/2020
Identifikačné číslo spisu: 5019200549
Dátum vydania rozhodnutia: 24.03.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:5019200549.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Jany Martinčekovej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v právnej veci žalobcu: S. M. H., bytom: T. X, XX-XXX H., K. V., proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 40849-3/2019-BA zo dňa 09.08.2019, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline, sp.zn. 25Sa/29/2019 z 30.01.2020, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline sp.zn. 25Sa/29/2019 z 30.01.2019 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Žiline rozhodnutím, sp.zn. 25Sa/29/2019 zo 30.01.2020 zamietol žalobu proti rozhodnutiu žalovanej č. 40849-3/2019-BA zo dňa 09.08.2019 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“). Preskúmaným rozhodnutím žalovaná potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Čadca, ktorá rozhodnutím č. 30953-5/2019-CA zo dňa 1. februára 2019 rozhodla tak, že žalobcovi nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnancovi REPRUF, s.r.o. od 8. februára 2012 podľa slovenskej legislatívy. Žalovaná odôvodnila svoje rozhodnutie tým, že na základe výsledkov kontroly u zamestnávateľa žalobcu nebolo preukázané, že žalobca reálne vykonáva činnosť ako zamestnanec na území Slovenskej republiky, a preto nemôže podliehať slovenským právnym predpisom sociálneho zabezpečenia. Správny orgán 1. stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na príslušné ustanovenia zákona o sociálnom poistení, ako i na Nariadenie (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29.04.2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia v znení Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 988/2009 zo dňa 16.09.2009 (ďalej len „základné nariadenie“) a vykonávacie nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo dňa 16.09.2009 (ďalej len „vykonávacie nariadenie“). Žalovaná v preskúmanom rozhodnutí tiež uviedla, že podľa oznámenia poľskej inštitúcie sociálneho zabezpečenia (ďalej len „ZUS“) č. 240600/503/UBS/2013 zo dňa 10.12.2013 žalobca podlieha od 08.02.2012 právnym predpisom Poľskej republiky. Vzhľadom na to, že Sociálna poisťovňa ako inštitúcia dotknutého členského štátu toto určenie nenamietala, stalo sa v súlade s článkom 16 ods. 3 vykonávacieho

nariadenia definitívnym. Zamestnanec bol zamestnávateľom prihlásený do registra poisťovne od 08.02.2012, pričom z vyššie uvedeného vyplýva, že zamestnancovi dňom 08.02.2012 príslušnosť k právnym predpisom Slovenskej republiky nevznikla.

2. Krajský súd vo svojom rozsudku uviedol, že definitívne určenie uplatniteľných právnych predpisov už ďalej nemôžu spochybniť inštitúcie sociálneho zabezpečenia, ale ani súdy členského štátu, ktorého právne predpisy sa neuplatňujú v zmysle definitívneho určenia. Vo vzťahu k oprávnenosti žalovanej vydať rozhodnutie o tom, že žalobcovi nevzniklo povinné sociálne poistenie na území Slovenskej republiky, je podľa názoru krajského súdu potrebné poukázať na ustanovenia zákona o sociálnom poistení, v zmysle ktorých je žalovaná oprávnená v sporných nedávkových konaniach okrem iného rozhodnúť aj o vzniku povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti žalobcovi po tom, čo bola prostredníctvom príslušného formulára zaregistrovaná v registri poistencov žalovanej. V súvislosti s definitívnym určením uplatniteľnej legislatívy krajský súd poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 10SžSo 20/2015 z 27. apríla 2016, podľa ktorého: „Ak žalovaný a príslušný orgán sociálneho zabezpečenia Poľskej republiky v súlade s čl. 15 a 16 vykonávacieho nariadenia definitívne určili uplatniteľné právne predpisy, nie je kompetencia krajského súdu tento postup správnych orgánov preskúmať a vyhodnocovať. Uvedené platí aj v prípade, že by došlo k definitívnemu určeniu uplatniteľných právnych predpisov v rozpore s ustanoveniami základného vykonávacieho nariadenia a takéto definitívne určenie uplatniteľných právnych predpisov je pre súd záväzný.“ Na základe horeuvedených skutočností krajský súd konštatoval, že Sociálna poisťovňa, pobočka Čadca bola ako orgán v zmysle § 178 ods. 1 písm. a/ bod 1. zákona o sociálnom poistení príslušná rozhodovať v prvom stupni o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, bola teda oprávnená vydať rozhodnutie zo dňa 1. februára 2019 č. 30953-5/2019-CA. V danom prípade nerozhodovala o určení uplatniteľnej legislatívy žalobcu, ale rozhodla o nevzniku sociálneho poistenia žalobcu podľa právnych predpisov Slovenskej republiky. Potrebnú nápravu nesprávnej registrácie bolo možné zo strany Sociálnej poisťovne vykonať len vydaním rozhodnutia o nevzniku sociálneho poistenia žalobcu podľa slovenskej legislatívy. Napadnutým rozhodnutím v spojení s prvostupňovým rozhodnutím teda žalovaná len deklarovala skutočnosť, že žalobcovi od určeného obdobia nevzniklo nemocenské poistenie, nemocenské dôchodkové poistenie, povinné poistenie v nezamestnanosti podľa právnych predpisov Slovenskej republiky.

3. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podal kasačnú sťažnosť žalobca, ktorú odôvodnil tým, že došlo k porušeniu čl. 13 ods. 3 vykonávacieho nariadenia a poľská ZUS nevydala právoplatné rozhodnutie o tom, že žalobca podlieha právnym predpisom sociálneho zabezpečenia Poľskej republiky od 08.02.2012 do 31.12.2018. Ďalej, sťažovateľ má za to, že rozhodnutie krajského súdu nie je v súlade so Zmluvou o fungovaní EÚ a je v rozpore s princípom slobodného pohybu zamestnancov v EÚ. Vo svojej kasačnej sťažnosti uviedol, že jeho pracovná činnosť vykonávaná na území Slovenska nemá marginálny charakter a z protokolu o kontrole u zamestnávateľa žalobcu nevyplýva žiadne porušenie zákonov zo strany zamestnanca/zamestnávateľa. Sťažovateľ má za to, že Sociálna poisťovňa sa snaží vylúčiť občanov Poľskej republiky zo systému slovenského sociálneho zabezpečenia. Podľa jeho názoru žalovaná predčasne vydala svoje rozhodnutie o vylúčení žalobcu zo systému slovenského sociálneho zabezpečenia, a zároveň absentoval dialóg a zmierovacie konanie medzi ZUS a Sociálnou poisťovňou. Na základe horeuvedených skutočností žalobca navrhuje, aby Najvyšší súd SR zmenil rozsudok Krajského súdu v Žiline tak, že rozhodnutie žalovanej ako aj prvostupňového správneho orgánu zruší a vec vráti pobočke Čadca na ďalšie konanie.

4. Vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žalovaná uviedla, že v plnej miere súhlasí s rozsudkom krajského súdu a žiada, aby kasačný súd zamietol kasačnú sťažnosť. Vo svojom vyjadrení opätovne poukázala na skutočnosť, že pri určovaní uplatniteľnej legislatívy nie je rozhodujúci iba status osoby ako zamestnanca, resp. samostatne zárobkovo činnnej osoby, ale aj reálny výkon činnosti. Formálne založenie pracovnoprávneho vzťahu nezakladá zamestnancovi automaticky právo na aplikáciu čl. 13 ods. 3 základného nariadenia. Žalovaná vo svojom vyjadrení uviedla, že definitívne určenie uplatniteľných predpisov zo strany ZUS je pre slovenský súd záväzný. Na záver svojho vyjadrenia uviedla, že zmierovací dialóg medzi Sociálnou poisťovňou a ZUS neprebehol, pretože proces určenia uplatniteľnej

legislatívy bol ukončený v súlade s postupmi ustanovenými v čl. 16 ods. 2 a 3 vykonávacieho nariadenia. Podľa jej názoru Sociálna poisťovňa nerozhodovala o uplatniteľnej legislatíve, ale vydala rozhodnutie o nevzniku sociálneho poistenia žalobcu podľa práva Slovenskej republiky. Žalovaná zastáva názor, že v prípade, že sú v registri poistencov uvedené nesprávne údaje, je Sociálna poisťovňa povinná urobiť také kroky, aby zosúladiła skutkový stav veci s právnym stavom veci. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti žalovaná navrhuje, aby kasačný súd zamietol kasačnú sťažnosť žalobcu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (SSP)) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

6. Podľa § 6 ods. 1 SSP správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

7. Podľa § 102 ods. 1 SSP orgány verejnej správy sú povinné na požiadanie predložiť správne súdu v určenej lehote riadne vedený administratívny spis alebo iné doklady, listiny a písomnosti, ako aj podať vyjadrenie k veci.

8. Pre súd je rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia správneho orgánu. Pre posúdenie zákonnosti postupu a rozhodnutia správneho orgánu je nevyhnutné, aby súd vychádzal z administratívneho spisu žalovaného správneho orgánu. Pod pojmom „spisy žalovaného správneho orgánu“ sa rozumie úplný, žurnalizovaný a originálny spisový materiál správneho orgánu, vrátane originálu dokladov o doručení rozhodnutí (R 66/1998).

9. V prípade, že žalovaný správny orgán vôbec nepredloží svoj administratívny spis, prípadne predloží neúplný spis, alebo len fotokópiu spisu, súd nemôže náležite preskúmať, či správny orgán postupoval a rozhodol v súlade alebo v rozpore so zákonom. Súdu v takom prípade chýbajú základné informácie o začatí správneho konania, prípadnom doplnení návrhu na začatie správneho konania, o priebehu dokazovania, označenie skutočností, ktoré správny orgán považoval za relevantné pre rozhodnutie vo veci a ktoré nie a prečo, ako aj informácie o možnom zastúpení účastníkov správneho konania. Za takej situácie súd v správnom súdnictve nemôže posúdiť, či rozhodnutie správneho orgánu vychádzalo zo správneho alebo nesprávneho posúdenia veci, či zistenie skutkového stavu odporcom zodpovedá obsahu spisu, či je dostatočné pre posúdenie veci. Preto je pri nepredložení administratívneho spisu, pri predložení nekompletného administratívneho spisu alebo fotokópie administratívneho spisu rozhodnutie žalovaného správneho orgánu nepreskúmateľné.

10. Z obsahu súdneho spisu mal kasačný súd preukázané, že krajský súd výzvou zo dňa 04.09.2019 vyzval žalovanú, aby sa v lehote do 20 dní vyjadrila k priloženej žalobe a súčasne predložila súdu spis týkajúci sa veci spolu so spisom prvostupňového orgánu. Vo výzve uviedol, že pod spisom treba rozumieť úplný žurnalizovaný a originálny zväzok listín, týkajúci sa veci, vrátane originálu dokladov o doručení rozhodnutí s tým, že spisy mu budú po skončení veci vrátené. V predmetnej právnej veci žalovaná nepredložila žiadané originály administratívnych spisov. ňou predložený „spis“ nebol úplný; žalovaná predložila len niektoré listiny, a to rozhodnutie správneho orgánu 1. a 2. stupňa, odvolanie žalobcu proti rozhodnutiu správneho orgánu 1. stupňa a list ZUS zo dňa 10.12.2013. Administratívny spis žalovanej neobsahoval napr. protokol o výsledku kontroly, dôkazy o komunikácii medzi Sociálnou poisťovňou a ZUS, atď. Predložený zväzok listín žalovanej nepreukazuje priebeh správneho konania, ani to, na základe ktorých skutočností žalovaná dospela k záveru, že od 8. februára 2012 podľa slovenskej legislatívy žalobcovi nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnancovi REPRUF, s.r.o.. Krajský súd v Žiline sa s touto podstatnou skutočnosťou (nepredložením úplného, zažurnalizovaného administratívneho spisu žalovanej v origináli) nevysporiadal a rozhodol napriek tomu, že nemal k dispozícii kompletný administratívny spis žalovanej. Takýto postup krajského súdu je v rozpore so SSP a konštantnou judikatúrou Najvyššieho súdu SR, pretože nemohol dostatočným spôsobom preskúmať rozhodujúce skutočnosti pre posúdenie

zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovanej z hľadiska, či zistený skutkový stav správne aplikovala príslušné právne predpisy - základné a vykonávacie nariadenie, resp. zákon o sociálnom poistení a .

11. Vychádzajúc z uvedených skutočností Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnutý rozsudok Krajského súdu v Žiline podľa ustanovenia § 462 ods. 1 SSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie, v ktorom je viazaný právnym názorom kasačného súdu vysloveným v tomto rozsudku. V ďalšom konaní krajský súd vyzve žalovanú na predloženie úplného, zažurnalizovaného administratívneho spisu žalovanej v origináli vrátane doručeníek podľa ustanovenia § 102 ods. 1 SSP a na základe reakcie žalovanej bude krajský súd postupovať podľa príslušných ustanovení SSP a príslušných hmotnoprávných predpisov.

12. V novom rozhodnutí krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

13. Toto rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.